

**Działalność oświatowa na Śląsku Cieszyńskim dawniej i dziś
(konferencja metodyczna dla nauczycieli polonistów, historyków i bibliotekarzy)**

- relacja z konferencji -

Jadwiga Picha – nauczyciel bibliotekarz

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Bielsku-Białej. Filia w Cieszynie

Nauczyciele szkół w Cieszynie i powiatu cieszyńskiego oraz zaproszeni goście uczestniczyli w konferencji pod powyższym tytułem, która odbyła się 10 kwietnia 2013 r. w Cieszynie. Organizatorami byli: Ośrodek Doskonalenia Zawodowego „Publisher-Innowacje” w Cieszynie, Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Bielsku-Białej Filia w Cieszynie oraz Szkoła Podstawowa Towarzystwa Ewangelickiego w Cieszynie.

Motywacją do zorganizowania niniejszej konferencji były działania środowiska oświatowego i nauczycieli Śląska Cieszyńskiego w XIX wieku w tym regionie. Było to środowisko twórcze, angażujące się w rozmaite dziedziny życia i wywierające na nie wpływ. Jego pasja, zaangażowanie i różnorodność podejmowanych działań naukowych, kulturalnych i społecznych wzbudza podziw i zachęca do kontynuowania tych tradycji.

Wprowadzeniem w tematykę konferencji był referat dr Łucji Dawid (Uniwersytet Śląski w Cieszynie) *Od etyki obowiązku do etyki twórczości*, która podkreśliła, że zawód nauczyciela należy do tej kategorii profesji, której zasadniczym elementem jest służba drugiemu człowiekowi. Nauczyciel w swojej pracy nieustannie wspiera innych, co wiąże się zwykle z wielkim zaangażowaniem, poczuciem odpowiedzialności oraz koniecznością nieustannego pogłębiania wiedzy. Przedstawiła też przykłady spośród dziewiętnastowiecznych nauczycieli, którzy podejmowali działania wpływające nie tylko na najbliższe otoczenie, czyli uczniów, ale na szersze grono, zaś ich praca nie pozostawała tylko obowiązkiem, ale była traktowana, jako misja.

Rozważania na temat pracy nauczycieli kontynuowała dr Renata Czyż (Biblioteka Miejska w Wiśle) w prelekcji *Praca pozaszkolna nauczycieli na rzecz społeczności lokalnej. Wybrane przykłady z Wisły XIX i XX wieku*, przedstawiając szerokie spektrum działań nauczycieli wiślańskich oraz pokazując obraz ogromnego zaangażowania tego środowiska w prace na rzecz społeczności lokalnej. Ich społecznikostwo przyniosło wielkie korzyści zarówno miejscowej ludności, jak i coraz liczniejszym gościom. Nauczyciele nie zamykali się w murach swoich szkół, ale pracowali dla dobra ogółu, każdy na takim polu i w takim wymiarze, w jakim mógł ze względu na swoje zdolności i umiejętności.

Publikacje naukowe nauczycieli szkół średnich Śląska Cieszyńskiego omówił mgr Stefan Król (Biblioteka Pedagogiczna w Cieszynie) w referacie *Rozprawy zamieszczone w sprawozdaniach szkolnych jako wyraz pracy naukowej profesorów szkół średnich Śląska Cieszyńskiego w latach 1850-1918* podkreślając różnorodną tematykę tych artykułów oraz wielką erudycję ich autorów.

Pierwsze polskie podręczniki szkolne autorstwa nauczycieli działających na Śląsku Cieszyńskim w XIX w. dla szkół ludowych tego regionu przedstawiła mgr Jadwiga Picha (Biblioteka Pedagogiczna w Cieszynie) w prezentacji *Polskie podręczniki szkolne (do końca XIX w.) dla ewangelickich szkół ludowych na Śląsku Cieszyńskim*. Znalazły one szersze zastosowanie w skomplikowanych realiach Śląska Cieszyńskiego w tym okresie, niż dostępne powszechnie w całej monarchii austro-węgierskiej podręczniki niemieckie i czeskie.

Publikacje wydawane przez rodzinę Feitzingerów w Cieszynie pokazała dr Jadwiga Miękina-Pindur (Kolegium Nauczycielskie w Bielsku-Białej) w prelekcji *Działalność oficyny wydawniczej rodziny*

Feitzingerów w Cieszynie na rzecz edukacji, szkolnictwa i oświaty. Oficyna Feitzingerów zapisała się, jako wydawcy i popularyzatorzy wielu książek o charakterze edukacyjnym, zarówno dla dzieci i młodzieży, jak i dorosłych, w tym nauczycieli. Oficyna publikowała także książki jarmarczne, kramarskie czy wręcz odpustowe. Te, mimo że nie miały wartości edukacyjnych, przyczyniły się do spopularyzowania polskiego czytelnictwa wśród prostego ludu na Śląsku Cieszyńskim.

Działalność jednej z organizacji oświatowych w Cieszynie omówiła mgr Ewa Mrowiec (Szkoła Podstawowa Towarzystwa Ewangelickiego w Cieszynie) w referacie *Towarzystwo Ewangelickie Oświaty Ludowej w Cieszynie i jego sposoby oddziaływania na społeczność Śląska Cieszyńskiego*. Program, cele i formy aktywności omawianego zrzeszenia były tworzone, inicjowane oraz realizowane głównie przez przedstawicieli środowiska duchownego i nauczycielskiego, przy znaczącym ich udziale i wkładzie intelektualnym. Jak podkreślono w Statucie organizacji, celem Towarzystwa, które działało od 1881 r. było „szerzenie między ludem ewangelickim polskim oświaty religijnej i ogólnej, w języku polskim, na gruncie chrześcijańsko-ewangelickim”.

Konferencję zakończyły warsztaty pedeutologiczne, prowadzone przez dr Łucję Dawid, na których uczestnicy zastanawiali się nad zagadnieniami dotyczącymi nauczycieli, ich osobowości, doboru do zawodu, statusu i kompetencji, kształcenia i doskonalenia w dzisiejszej rzeczywistości. Starano się odpowiedzieć na pytanie, czy obecne trudne realia oświatowe pozwalają na wykonywanie tego zawodu z poświęceniem i poczuciem szczególnej misji.

Zainteresowanie konferencją, co potwierdziła liczna frekwencja, wskazuje na potrzebę podejmowania tego rodzaju inicjatyw edukacyjnych. Uczestnictwo w tego typu spotkaniach pozwala na wzbogacenie wiedzy, jak również integruje społeczność nauczycielską.

fot. Agata Chromik